

Prop. 126 S

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Endringer i statsbudsjettet 2021 under Arbeids- og sosialdepartementet (oppfølging av anmodningsvedtak om pensjon)

*Tilråding fra Arbeids- og sosialdepartementet 26. mars 2021,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Innledning

I tråd med budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ble det i Stortingets vedtak 16. desember om statsbudsjettet for 2021 bevilget midler for at alderspensjon under utbetaling fra folketrygden i 2021 skal reguleres med et gjennomsnitt av lønns- og prisvekst, men ikke høyere enn lønnsveksten, og at minste pensjonsnivå for enslige skal økes med 5 000 kroner fra 1. juli 2021. I forbindelse med behandlingen av ny saldering av statsbudsjettet for 2020 fattet Stortinget 18. desember 2020 vedtak 525. I forbindelse med Stortingets behandling av Dokument 8: 53 S (2020–2021), jf. Innst. 221 S (2020–2021), fattet Stortinget 16. februar 2021 vedtak 615–624.

Regjeringen vil i denne proposisjonen redegjøre for hvordan budsjettvedtakene om pensjon i 2021 og anmodningsvedtakene fra 18. desember og 16. februar vil bli fulgt opp. Flere av vedtakene vil måtte gjennomføres i forbindelse med trygdeoppgjøret 2021 og vil ha budsjettmessige konsekvenser i 2021. Dette krever at Stortinget fatter nødvendige vedtak om økte bevilgninger før det kan betales ut pensjon i tråd med vedtakene.

Forslagene om gjennomføring av regulering av løpende pensjoner i 2021 innebærer ikke at det gjøres varige endringer i reguleringsreglene, men

er en midlertidig endring som kun gjelder for 2021. Regjeringen vil vurdere oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtak om varige endringer i reguleringsreglene og komme tilbake til Stortinget med lovforslag.

Varige endringer i regulering av alderspensjon vil måtte ta hensyn til hvordan dette påvirker alle deler av regelverket i pensjonssystemet. Arbeids- og sosialministeren har i brev til evalueringsutvalget presisert at utvalget bes om å utrede et konkret forslag til hvordan en varig omlegging av reguleringsreglene for alderspensjon kan gjennomføres og vurdere om en omlegging tilsier at det bør gjøres andre endringer i pensjonssystemet.

2 Bakgrunn

Dagens regler for regulering av alderspensjon fra folketrygden ble innført fra 2011, som en del av pensjonsreformen. Bakgrunnen for reformen er de utfordringene pensjonssystemet står overfor med sterk vekst i pensjonsutgiftene som følge av aldring av befolkningen og tidlig avgang fra arbeidslivet. De overordnede målene for reformen er å gjøre pensjonssystemet mer økonomisk bærekraftig og stimulere til høy yrkesdeltaking.

Sentrale elementer i ny alderspensjon i folketrygden er:

- Alleårsopptjening: Alle år i arbeid gir pensjonsmessig uttelling.
- Fleksibelt, nøytralt uttak: Pensjonen kan tas ut fleksibelt fra 62 år og kombineres med arbeid uten avkortning i pensjonen. Årlig pensjon er høyere jo senere den tas ut. Samlede utbetalinger i perioden som pensjonist vil forventningsvis være uavhengig av uttakstidspunkt.
- Levealdersjustering: Når levealderen i befolkningen øker, må yngre årskull arbeide noe lenger og/eller utsette pensjonsuttaket noe for å oppnå samme pensjon som eldre årskull.
- Nye regler for regulering: Pensjon under utbetaling reguleres med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 pst.

I Stortingets vedtak 26. mai 2005 i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 12 (2004–2005) Pensjonsreform – trygghet for pensjonene heter det:

«Etter at pensjonsreformen er trådt i kraft, justeres løpende pensjoner i folketrygden med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten.

Opparbeidede pensjonsrettigheter justeres med lønnsveksten. (...)»

Intensjonen bak vedtaket om å regulere pensjonene med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, var at pensjonistene over tid skulle kompenseres for prisveksten og i tillegg få del i den generelle velstandsveksten i samfunnet. Et alternativ til å regulere pensjonene med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten kunne, innenfor den gitte økonomiske rammen, vært å regulere med lønnsveksten, men da med et lavere utgangsnivå på pensjonen. Ved å regulere pensjonen under utbetaling lavere enn lønnsveksten, sikres pensjonistene dermed en bedre inntekt de første årene som pensjonist enn det som ville følge av å regulere pensjonene med lønnsveksten.

Stortinget sluttet seg i vedtak 23. april 2007 til regjeringens forslag i St.meld. nr. 5 (2006–2007), om at endrede regler for regulering av pensjoner under utbetaling også skulle omfatte eksisterende alderspensjonister. Begrunnelsen var at også dagens pensjonister skulle bidra til å styrke bærekraften i pensjonssystemet, ikke bare kommende generasjoner.

I loven om ny alderspensjon fra folketrygden ble prinsippet om at pensjon skulle reguleres med et gjennomsnitt av lønns- og prisvekst innført ved å benytte lønnsveksten fratrasket en fast faktor, jf. Ot.prp. nr. 37 (2008–2009). Faktoren ble satt til

0,75 pst. for forventningsvis å gi om lag samme resultat over tid som om pensjonene ble regulert med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten. I proposisjonen ble det vektlagt at regulering med lønnsveksten fratrasket en fast faktor på 0,75 pst., sammenliknet med å regulere med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten, ville ha flere fordeler. Det ville blant annet gi en stabil utvikling i pensjonistenes inntekter i forhold til de yrkesaktives inntekter, og at det vil sikre at reguleringen av pensjonsutgiftene vil utgjøre en relativt stabil andel av de samlede lønnsinntektene og verdiskapingen i samfunnet, og dermed står i forhold til den økonomiske bæreevnen.

Et viktig hensyn som ble vektlagt når man i lovforslaget i 2009, som fulgte opp Stortingets to pensjonsforlik, valgte å operasjonalisere reguleringen med å benytte lønnsveksten fratrasket en fast faktor, var at dette ville gi svært fordelaktige systemegenskaper, særlig knyttet til gjennomføringen av levealdersjusteringen og fleksibelt nøytralt uttak av alderspensjon.

Fra 2011 er det i folketrygden innført levealdersjustering og fleksibelt nøytralt uttak av alderspensjon fra 62 år. Fleksibelt nøytralt uttak innebærer at årlig pensjon øker jo senere den tas ut, som følge av at pensjonen da skal utbetales i færre år. Samlet pensjonsutbetaling vil være uavhengig av ved hvilken alder den enkelte velger å ta ut pensjon. Levealdersjustering innebærer at pensjonen ved en gitt uttaksalder justeres for utviklingen i befolkningens levealder. Yngre årskull må arbeide noe lenger for å oppnå samme alderspensjon som andel av inntekten når levealderen i befolkningen øker.

I alderspensjon opptjent etter nye opptjeningsregler, skjer justeringen for uttaksalder og endringer i forventet levetid ved at opptjent pensjonsbeholdning deles på et delingstall som er tilnærmet lik forventet gjenstående levetid fra uttakstidspunktet for hvert årskull. I alderspensjon opptjent etter tidligere regler, skjer tilsvarende justering ved hjelp av forholdstall som i all hovedsak gjenspeiler gjenstående levetid på samme måte som delingstall.

I fastsettingen av delingstall og forholdstall er det hensyntatt hvordan pensjonen reguleres etter uttak. Ved å regulere med lønnsveksten og deretter trekke fra 0,75 pst., og gitt at diskonteringsfaktoren er lik lønnsveksten, kan delingstallene og forholdstallene beregnes uten å måtte gjøre anslag på lønns- eller prisvekst. En sikrer dermed samsvar mellom opptjent pensjon og pensjonsutbetalinger, uavhengig av hva lønnsutviklingen faktisk måtte bli i årene man mottar alderspensjon.

Dersom den årlige reguleringen av løpende pensjoner i stedet ble beregnet med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, ville en måtte anslå reallønnsveksten for de neste 20–30 årene. I praksis vil faktisk vekst ofte avvike fra anslått. Regulering med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten ville dermed kunne gi grunnlag for diskusjon rundt hvilke forutsetninger som skulle legges til grunn ved fastsettingen av delingstallene og forholdstallene, og til mulige krav om kompensasjon dersom reallønnsveksten skulle bli høyere enn antatt. Å regulere med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten ville potensielt kunne ha store negative systemmessige konsekvenser, og ville også kunne skape usikkerhet om den økonomiske bærekraften i systemet.

Det er et vilkår for uttak av alderspensjon før 67 år at pensjonen minst skal tilsvare minste pensjonsnivå (minstepensjonen) ved 67 år. Minste pensjonsnivå reguleres med lønnsveksten og justeres deretter for effekten av levealdersjusteringen for 67-åringer i reguleringsåret. I og med at delingstallene og forholdstallene fastsettes med endelig virkning det året et årskull fyller 61 år, vil effekten av levealdersjusteringen og minste pensjonsnivå ved 67 år for et gitt årskull i utgangspunktet være kjent før årskullets første mulige uttakstidspunkt. Når pensjon under utbetaling reguleres med lønnsveksten fratrullet 0,75 pst., kan vedkommendes pensjonsnivå også fremskrives til 67 år, og vilkårsprøvingen kan foretas uten å gjøre anslag på fremtidig lønns- eller prisvekst. En sikrer dermed at personer som søker om å få ta ut pensjon før 67 år, får søknaden innvilget eller avslått på et i utgangspunktet riktig grunnlag.

Forslagene om gjennomføring av regulering av løpende pensjoner i 2021 innebærer ikke at det gjøres varige endringer i reguleringsreglene, men er en midlertidig endring som kun gjelder for 2021. Regjeringen vil vurdere oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtak om varige endringer i reguleringsreglene og komme tilbake til Stortinget med lovforslag.

Varige endringer i regulering av alderspensjon vil måtte ta hensyn til hvordan dette påvirker alle deler av regelverket i pensjonssystemet.

Regjeringen oppnevnte 12. juni 2020 et utvalg som skal evaluere pensjonsreformen. Utvalget skal evaluere om de langsiktige målene i reformen vil kunne nås, og se på mulige justeringer for å sikre pensjonssystemets økonomiske og sosiale bærekraft.

Utvalget er videre blant annet bedt om å vurdere den praktiske gjennomføringen av regulering av pensjoner under utbetaling, og eventuelt

komme med alternative forslag til reguleringsregler som ikke svekker bærekraften i pensjonssystemet. Utvalget skal legge fram sin utredning med tilrådinger for Arbeids- og sosialdepartementet innen 1. mars 2022. Arbeids- og sosialministeren har i brev til evalueringsutvalget presisert at utvalget bes om å utrede et konkret forslag til hvordan en varig omlegging av reguleringsreglene for alderspensjon kan gjennomføres og vurdere om en omlegging tilsier at det bør gjøres andre endringer i pensjonssystemet.

Ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2021 ble det i tråd med budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet bevilget midler til at alderspensjon fra folketrygden under utbetalingen i 2021 skal reguleres med et gjennomsnitt av lønns- og prisvekst, men likevel ikke høyere enn lønnsveksten, og til en økning av minste pensjonsnivå for enslige med 5 000 kroner fra 1. juli 2021. Videre fattet Stortinget ved behandlingen av ny saldering av statsbudsjettet 2020, jf. Innst. 180 S (2020–2021), og ved behandlingen av Dokument 8: 53 S (2020–2021), jf. Innst. 221 S (2020–2021), flere anmodningsvedtak om pensjon, der flere av vedtakene vil måtte følges opp i forbindelse med trygdeoppgjøret 2021. I det følgende redegjøres det for hvordan regjeringen vil følge opp vedtakene.

I Innst. 180 S (2020–2021) uttalte finanskomiteen at «Det forutsettes at enslige minstepensjoner uten andre inntekter fremdeles ikke skal betale skatt». Regjeringen legger til grunn at dette også skal gjelde etter de andre vedtakene. Finansdepartementet tar sikte på å følge opp med forslag om endringer i skattereglene for pensjon i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2021.

3 Oppfølging av anmodningsvedtakene

3.1 Innledning

Stortingets vedtak nevnt ovenfor, må følges opp i ulike former. Dette kapittelet redegjør kort for hvordan regjeringen vil følge opp de ulike vedtakene. Enkelte av vedtakene som blir fulgt opp i forbindelse med gjennomføringen av trygdeoppgjøret for 2021, vil ha budsjetteffekter for 2021. De krever derfor at Stortinget vedtar nødvendige bevilgninger før de kan gjennomføres i form av økte utbetalinger. Oppfølgingen av disse anmodningsvedtakene beskrives mer detaljert i kapittel 4, herunder hvilke bevilgningsendringer som kreves for å gjennomføre dem.

3.2 Vedtak 525

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag snarest mulig og senest innen utgangen av 1. kvartal 2021 om en engangsøkning på 4 000 kroner i minste pensjonsnivå for enslige for de som er pensjonister i 2020. Dette skal ikke ha varig virkning.»

Oppfølgingen av vedtak 525, fattet 18. desember 2020, må ses i sammenheng med oppfølgingen av vedtak 620, fattet 16. februar 2021, og som omtales nedenfor. Regjeringen vil i forskrift øke minste pensjonsnivå, særskilt sats enslige, med 4 000 kroner med virkning fra 1. mai 2020 og der økningen for perioden 1. mai 2020–30. april 2021 etterbetales som en engangssum i 2021. Se nærmere omtale i kapittel 4.

3.3 Vedtak 615

«Stortinget ber regjeringen om å orientere Stortinget på egnet måte om Pensjonsutvalgets vurderinger når det gjelder minstenivåer, samt hvordan Pensjonsutvalgets innstilling vil bli fulgt opp.»

Utvalget er bedt om å levere sin innstilling innen 1. mars 2022. Regjeringen vil på egnet måte orientere Stortinget om Pensjonsutvalgets vurderinger og hvordan innstillingen vil bli fulgt opp i etterkant av dette.

3.4 Vedtak 616

«Stortinget ber regjeringen om at den årlige meldingen til Stortinget om regulering av pensjoner og pensjonisters inntektsforhold rapporterer om utviklingen i antall mottakere av minste pensjonsnivå, samt utviklingen i lavinntekt blant alderspensjonistene.»

Regjeringen vil rapportere om utviklingen i antall mottakere av minste pensjonsnivå, samt utviklingen i lavinntekt blant alderspensjonistene i stortingsmeldingen som fremmes for Stortinget i etterkant av de årlige trygdeoppgjørene.

3.5 Vedtak 617

«Stortinget ber regjeringen be Pensjonsutvalget vurdere hva som er et rimelig minstenivå i folketrygden for ulike stønadsgrupper, herunder vurdert opp mot hensynet til sliternes

mulighet til å gå av med pensjon fra 62 år, og hva som er rimelig i forhold til yrkesaktives rettmessige forventninger om å få noe igjen for sin innbetaling av trygdeavgift.»

Regjeringen har i et brev til utvalget presisert at utvalget i sitt arbeid skal vurdere forholdet mellom de ulike minstestelsene i pensjonssystemet og også hva som er hensiktsmessige minstenivåer. Utvalget er bedt om å vurdere forholdet mellom standardsikringen og minstesikringen i pensjonssystemet og ta hensyn til at nivået på minstestelsene påvirker muligheten til å ta ut pensjon før 67 år. Utvalget er videre bedt om å vurdere minstestelsene i pensjonssystemet opp mot andre minstestelser i folketrygden.

3.6 Vedtak 618

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til regelfesting om at organisasjonene i forbindelse med de årlige trygdeoppgjørene, kan forhandle om andre spørsmål med betydning for pensjonistene.»

Regjeringen vil legge fram forslag om slik regelfesting i forbindelse med oppfølgingen av Stortingets vedtak 622.

3.7 Vedtak 619

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med trygdeoppgjøret for 2021 legge inn en kompensasjon for trygdeoppgjøret 2020, tilsvarende differansen mellom dagjeldende reguleringsprinsipper og regulering som faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst.»

Regjeringen vil i forbindelse med trygdeoppgjøret for 2021 fastsette regler i forskrift som sikrer at alderspensjon i 2021 oppreguleres slik at pensjon etter oppregulering blir lik det nivået det ville vært på dersom alderspensjon i 2020 var blitt regulert med ett gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Se nærmere omtale i kapittel 4.

3.8 Vedtak 620

«Stortinget ber regjeringen sikre at beløpet på 4 000 kroner vedtatt i desember 2020 videreføres som en permanent økning av minstepensjonen for enslige, fra 1. januar 2021, og legge dette på toppen av trygdeoppgjøret for 2021.»

Oppfølgingen av vedtaket må ses i sammenheng med oppfølgingen av vedtak 525, omtalt ovenfor. Regjeringen vil i forskrift fastsette regler slik at beløpet på 4 000 kroner, vedtatt i desember 2020, videreføres som en permanent økning av minstepensjon for enslige. Se nærmere omtale i kapittel 4.

3.9 Vedtak 621

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til nødvendige lovendringer for å innføre pensjon fra første krone med sikte på innføring fra 1. januar 2023. Stortinget ber regjeringen vurdere midlertidige, kompenserende økonomiske tiltak for arbeidsgiversiden og overgangsregler som gjør at pensjon fra første krone kan innføres over noe tid, for eksempel 3 år etter virkningstidspunktet.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med forslag til slike lovendringer, slik at de kan tre i kraft fra 1. januar 2023, med en vurdering av midlertidige, kompenserende tiltak for arbeidsgiversiden og overgangsregler. Regjeringen legger dette til grunn for oppfølgingen av høringen av arbeidsgrupperapporten om pensjon fra første krone og første dag i privat tjenestepensjon, og tar sikte på å fremme lovforslag på bakgrunn av Stortingets vedtak og høringen.

3.10 Vedtak 622

«Stortinget ber regjeringen om å legge frem et lovforslag for Stortinget om å regulere løpende pensjoner med gjennomsnittet av pris- og lønnsvekst, som får virkning fra 2022.»

Det vises blant annet til omtale i kapittel 2. Der framgår det at bakgrunnen for at det i lovforslaget som fulgte opp Stortingets to pensjonsforlik i 2005 og 2007, ble foreslått at Stortingets vedtak om at alderspensjon skulle reguleres med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten skulle gjennomføres ved reguleringen med lønnsvekst fratrasket en fast faktor, blant annet var at dette gir store systemfordeler. Med en slik regulering kan delingstallene og forholdstallene utformes slik at samlet utbetalt pensjon over livsløpet forventningsvis vil utgjøre verdien av opptjent alderspensjon, uansett når man velger å ta ut pensjonen. Dette gjør det blant annet mulig å åpne for at alderspensjon fritt kan kombineres med arbeidsinntekt uten at pensjonen avkortes, og uten at dette påvirker samlede utgifter til alderspensjon over tid.

Det politisk bredt sammensatte utvalget, som ble satt ned før sommeren 2020, og som skal evaluere pensjonsreformen, har i sitt mandat fått i oppdrag å vurdere den praktiske gjennomføringen av regulering av pensjoner under utbetaling, og eventuelt komme med alternative forslag til reguleringsregler som ikke svekker bærekraften i pensjonssystemet. Utvalgets innstilling vil kunne danne grunnlag for hvordan reglene for regulering av alderspensjon under utbetaling med et faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisveksten kan kombineres med reglene for levealdersjustering og uttak av alderspensjon som ivaretar hensynet til at samlet utbetaling skal være uavhengig av når man tar ut pensjon. Videre vil utvalgets innstilling danne grunnlag for å fremme forslag om hvordan vilkåret for å ta ut alderspensjon før 67 år skal utformes når alderspensjonen skal reguleres med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten. Utvalget har fått et omfattende mandat, og skal legge fram sin utredning med tilrådinger for Arbeids- og sosialdepartementet innen 1. mars 2022.

Stortingets vedtak om at regjeringen skal legge fram et lovforslag om nye regler for regulering av alderspensjon, som skal tre i kraft fra 2022, innebærer at reglene for regulering legges om før man vet hvordan de øvrige elementene i pensjonssystemet må tilpasses, og at reglene for uttak av pensjon fra 2022 og fram til utvalgets forslag kan vedtas og implementeres, ikke lenger vil være nøytrale for uttakstidspunktet. Det vil derfor være nødvendig å komme tilbake til Stortinget etter at utvalgets har levert sin innstilling, med forslag til hvordan man eventuelt kan gjøre justeringer i regelverket som kan gjeninnføre nøytrale uttaksregler.

Arbeids- og sosialministeren har i brev til evalueringsutvalget presisert at utvalget bes om å utrede et konkret forslag til hvordan en varig omlegging av reguleringsreglene for alderspensjon kan gjennomføres og vurdere om en omlegging tilsier at det bør gjøres andre endringer i pensjonssystemet.

3.11 Vedtak 623

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre praksis med at trygdeoppgjørene legges frem som egen sak for Stortinget i vårsesjonen, fra og med trygdeoppgjøret for 2021.»

Regjeringen vil fra og med trygdeoppgjøret for 2021 legge frem trygdeoppgjøret som en egen sak for Stortinget i vårsesjonen.

3.12 Vedtak 624

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med pensjonistenes organisasjoner med sikte på å etablere kvartalsvise møter mellom regjeringen og pensjonistorganisasjonene, der saker av betydning for pensjonister kan drøftes.»

Regjeringen vil i den løpende dialogen med pensjonistenes organisasjoner ta initiativ til at det etableres kvartalsvise møter mellom regjeringen og pensjonistorganisasjonene, og vil komme tilbake til Stortinget med resultatet av denne dialogen.

4 Nærmere om de budsjettmessige konsekvensene av vedtakene som må følges opp i forbindelse med trygdeoppgjøret 2021

4.1 Regulering av alderspensjon under utbetaling i 2021

Det følger av Stortingets budsjettvedtak 16. desember 2020 at alderspensjon fra folketrygden skal reguleres med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten dersom lønnstakerne får positiv reallønnsvekst. Regjeringen vil følge opp Stortingets vedtak 622 med et lovforslag om dette som skal få virkning fra 2022.

Av Stortingets vedtak 619, fattet 16. februar 2021, framgår det at Stortinget ber regjeringen i forbindelse med trygdeoppgjøret for 2021 legge inn en kompensasjon for trygdeoppgjøret 2020, tilsvarende differansen mellom dagjeldende reguleringsprinsipper og regulering som faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst.

For 2021 vil regjeringen følge opp budsjettvedtaket og vedtak 619 gjennom endringer i forskrift 6. mai 2011 nr. 465 om beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av grunnbeløpet og alderspensjon i folketrygden. Et utkast til forskriftsbestemmelse med det detaljerte regelverket vil sendes på en kortvarig høring.

Dette innebærer at det i 2021 fastsettes en særskilt reguleringsfaktor til regulering av alderspensjon under utbetaling etter folketrygdloven §§ 19-14 andre og tredje ledd, og 20-18 andre og tredje ledd. Reguleringsfaktoren skal fastsettes slik at pensjonene får en vekst tilsvarende det som er nødvendig for at pensjonene kommer opp på det nivået de ville vært på dersom alderspensjon under utbetaling ble regulert med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst i 2020 og gjennomsnittet av

lønns- og prisvekst, men ikke bedre enn lønnsvekst i 2021. Departementet legger til grunn at bibetingelsen om at reguleringen av løpende pensjoner ikke skal være høyere enn lønnsvekst for 2021, skal forstås som at løpende alderspensjon ikke skal reguleres høyere enn G-veksten fra 1. mai.

Departementet legger videre til grunn at lønnsveksten, som blant annet ligger til grunn for regulering av grunnbeløpet, alderspensjon under opptjening og inngår i reguleringen av alderspensjon under utbetaling, skal følge gjeldende regler. Det vil innebære at man benytter anslaget på inneværende års lønnsvekst fra Revidert nasjonalbudsjett. Fordi faktisk lønnsvekst ikke er endelig fastsatt ved gjennomføring av trygdeoppgjøret, skal det korrigeres for eventuelle avvik mellom antatt og faktisk lønnsvekst i de to foregående år.

Endelig legger departementet til grunn at man for den prisveksten som skal inngå i beregningen av gjennomsnitt av lønns- og prisvekst, kan legge til grunn det anslaget på inneværende års prisvekst som framgår av Revidert nasjonalbudsjett. Prisveksten vil først endelig fastsettes ved årsskiftet. Departementet legger videre til grunn at det skal korrigeres for eventuelle avvik mellom antatt og faktisk prisvekst for det foregående året (korrigering for eventuelle avvik mellom antatt og faktisk prisvekst for det foregående året vil ikke gjelde for første år hvor alderspensjon under utbetaling reguleres med gjennomsnitt av lønns- og prisvekst).

Satsene for minste pensjonsnivå og garanti-pensjon skal etter dagens regler reguleres med lønnsveksten, fratrasket effekten av levealdersjusteringen. Satsene skal likevel ikke reguleres lavere enn lønnsveksten fratrasket 0,75 prosent. Intensjonen med dagens regler er at minste-satsene ikke skal reguleres lavere enn alderspensjon over minstenivå. Departementet forutsetter at denne intensjonen også gjelder for 2021, ved at også reguleringen av minstenivåene skal fastsettes slik at de får en vekst tilsvarende det som er nødvendig for at nivåene kommer opp på det nivået de ville ha vært på dersom de ble regulert med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst i 2020 og gjennomsnittet av lønns- og prisvekst, men ikke bedre enn lønnsvekst i 2021.

Vedtak 619, om kompensasjon for 2020, innebærer merutgifter sammenlignet med Stortingets budsjettvedtak 16. desember 2020.

I stortingets budsjettvedtak 16. desember er det lagt til grunn at de særskilte reglene for regulering i 2021 bare skal påvirke folketrygdens alderspensjon, og ikke andre ytelser som i dag

reguleres som i folketrygden. Departementet ser imidlertid at offentlig tjenstepensjon under utbetaling, som samordnes med alderspensjon fra folketrygden, er så tett integrert med alderspensjon fra folketrygden at det ikke er mulig at utbetalingen av offentlig tjenstepensjon ikke påvirkes av særskilte regler for regulering av folketrygdens alderspensjon under utbetaling. For å sikre at også personer som mottar offentlig tjenstepensjon nyter godt av de særskilte reglene for regulering av alderspensjon fra folketrygden i 2021, og at denne merutbetalingen ikke samordnes bort, vil departementet i forskrift fastsette regler slik at den særskilte oppreguleringen for folketrygdens alderspensjon i 2021 også gjøres gjeldende for offentlig tjenstepensjon. Dette innebærer merutgifter sammenlignet med Stortingets budsjettvedtak 16. desember 2020.

Endret regulering av offentlig tjenstepensjon vil gi økte utgifter i kommunesektoren. Regjeringen vil komme tilbake med en vurdering av merutgifter i kommunene i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

4.2 Økning av minste pensjonsnivå for enslige

I tråd med budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet vedtok Stortinget 16. desember nødvendige bevilgninger for at minste pensjonsnivå, særskilt sats enslige, skal økes med 5 000 kroner fra 1. juli 2021. Stortingets vedtak 525 og 620, fattet henholdsvis 18. desember 2020 og 16. februar 2021, vil departementet følge opp i forskrift ved å øke minste pensjonsnivå, særskilt sats enslige, med 4 000 kroner med virkning fra 1. mai 2020. Økningen på 4 000 kroner vil dermed inngå i grunnlaget for oppregulering av denne satsen med virkning fra 1. mai 2021. Økningen på 5 000 kroner fra 1. juli 2021 vil komme i tillegg til økningen på 4 000 kroner og oppreguleringen. I tillegg vil det bli en etterbetaling i form av en engangsutbetaling på inntil 4000 kroner for perioden 1. mai 2020–30. april 2021. En satsøkning med tilbakevirkende kraft er omfattende og teknisk krevende å gjennomføre for Arbeids- og velferdsetaten og anslås å

ta om lag seks måneder å gjennomføre. For å unngå forsinkelser i arbeidet, har departementet allerede bedt etaten om å forberede en slik etterbetaling. Oppfølgingen av vedtak 525 og 620 krever tilleggsbevilgninger sammenlignet med vedtatt budsjett.

5 Forslag til endringer av bevilgningene

Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse

Post 01 Driftsutgifter, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 9 391 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås økt med netto 120 mill. kroner som følge av endret regulering fra 1. mai 2021 og økt minste pensjonsnivå for enslige.

Kap. 2670 Alderdom

Post 70 Grunnpensjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 80 748 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås økt med 34 mill. kroner som følge av endret regulering fra 1. mai 2021.

Post 71 Tilleggs pensjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 159 697 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås økt med 67 mill. kroner som følge av endret regulering fra 1. mai 2021.

Post 72 Inntekts pensjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 6 561 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås økt med 2 mill. kroner som følge av endret regulering fra 1. mai 2021.

Post 73 Særtilllegg, pensjonstillegg mv., overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 6 246 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås økt med 508 mill. kroner som følge av endret regulering fra 1. mai 2021 og økt minste pensjonsnivå for enslige.

Arbeids- og sosialdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i statsbudsjettet 2021 under Arbeids- og sosialdepartementet (oppfølging av anmodningsvedtak om pensjon).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer i statsbudsjettet 2021 under Arbeids- og sosialdepartementet (oppfølging av anmodningsvedtak om pensjon) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2021 under Arbeids- og sosialdepartementet (oppfølging av anmodningsvedtak om pensjon)

I

I statsbudsjettet for 2021 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse	
	01	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 9 391 000 000 til kr 9 511 000 000	120 000 000
2670		Alderdøm	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 80 748 000 000 til kr 80 782 000 000	34 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 159 697 000 000 til kr 159 764 000 000	67 000 000
	72	Inntektpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 6 561 000 000 til kr 6 563 000 000	2 000 000
	73	Særtilllegg, pensjonstilllegg mv., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 6 246 000 000 til kr 6 754 000 000	508 000 000

